

secretaria d'acció
socioeconòmica

El nou model de gestió del Servei d'Ocupació de Catalunya

Document aprovat a la Comissió Executiva
de CCOO de Catalunya del 15 de desembre de 2004

El nou model de gestió del Servei d'Ocupació de Catalunya

Antecedents

La Generalitat de Catalunya ostenta la competència plena en la gestió de les polítiques actives des de l'1 de gener de 1998. El resultat del procés de transferències és una sèrie de programes desconnectats entre si, l'execució dels quals depèn de convocatòries anuals que suposen una xarxa dispersa d'entitats que es reparteixen els fons, sense una planificació clara basada en prioritats, sense sistemes de concertació social de les actuacions, ni perspectiva territorial, ni sistemes d'avaluació transparents. A això cal afegir un procés de deteriorament del paper tècnic de suport a la inserció laboral, de la xarxa d'oficines de treball traspassades a la Generalitat, i per tant, de deteriorament de l'única xarxa estric-

tament pública d'atenció als demanants d'ocupació.

D'altra banda la creació del Servei Català de Col·locació (SCC), tot i que evita l'aparició d'empreses privades de col·locació legalitzades des de l'any 1994, consolida un model basat en la col·laboració d'una gran varietat de centres privats, encara que també d'ajuntaments, organitzacions empresarials i sindicats, Continuant la línia ja iniciada pel govern basada en la opacitat de les activitats, fins al punt que encara ara no hem pogut saber els resultats de la seva activitat en termes de col·locació efectiva.

En aquest escenari, i després d'un procés de negociació i reivindicació com-

plexes, el 13 de maig de 1998 se signa el Pacte per l'Ocupació de Catalunya que, entre altres mesures de política ocupacional, incorpora el compromís de creació d'un veritable Servei Públic d'Ocupació de Catalunya. Aquest compromís es recolza en la Creació del Consell de Direcció del SPOC (tot i que encara no existeix com a tal més enllà dels diferents programes i subvencions dispersos) en el qual participa la CONC. Aquest Consell de Direcció és l'espai de concertació on es consensuarà el text que el govern presentarà al Parlament de Catalunya com a avantprojecte de llei de creació del Servei d'Ocupació de Catalunya. El pacte també incorpora la potenciació de les meses locals d'ocupació, com a espai de concertació territorial, que ha de servir per donar criteris territorials de programació de les polítiques d'ocupació, segons les necessitats que es detectin i es consensuin en el territori.

Les meses locals han estat una primera aproximació al concepte, defensat pel nostre sindicat, de concertació social en la planificació de les

polítiques d'ocupació i alhora, de la necessitat que aquestes parteixin del coneixement de les necessitats i capacitats dels territoris. La valoració però del funcionament de les meses, és que no han arribat mai a respondre a les expectatives que s'hi havien dipositat, fonamentalment perquè el sistema de planificació de les polítiques actives d'ocupació no les ha incorporat en la mesura en que estava previst, i la seva influència real ha resultat mínima.

Paral·lelament a aquest procés, es va posar en marxa l'experiència dels Pactes Territorials per l'Ocupació, promoguda primer per la Diputació de Barcelona i després també per la Generalitat de Catalunya.

CCOO de Catalunya hem participat activament en aquesta experiència fins a l'actualitat, entenent que era la millor manera de aplicar l'Estratègia Europea per l'Ocupació, que podia ser un model més eficient de gestió i més eficaç, per a crear ocupació de qualitat i també per augmentar la capacitat contractual del sindicat en els territoris.

La valoració global que fem de l'experiència dels pactes és relativament positiva. En molts àmbits territorials s'ha creat una dinàmica de concertació que no existia, tot i que cal superar la dificultat de planificar de manera integral l'actuació en el territori més enllà dels interessos particulars de cada ajuntament, o organització sindical i empresarial; i especialment les reticències que encara trobem en alguna administració a assumir els agents econòmics i socials com a interlocutors al mateix nivell i amb la mateixa capacitat d'intervenció en tot el procés del pacte. Segurament aquests obstacles tenen molt a veure amb el fet que els recursos que reben els pactes, via subvencions, representen menys d'un 10% de tots els recursos que es posen en circulació en un territori per a polítiques actives d'ocupació. L'altre 90% no cal concertar-lo, ni justificar-lo des de les necessitats del territori.. Per aquests motius des de CCOO sempre hem plantejat la necessitat de buscar algun sistema pel qual els recursos del territori tinguin alguna forma de relació directa amb les decisions dels pactes i que dins

d'aquests s'asseguri la nostra capacitat d'intervenció, sindical i tècnica, en tot el procés.

Finalment el Parlament de Catalunya va aprovar el Juliol del 2002 *la Llei d'Ordenació del Sistema d'Ocupació i de Creació del Servei d'Ocupació de Catalunya*. Aquesta llei configura per fi un òrgan autònom que agrupa tota l'activitat en matèria d'ocupació de la qual és responsable la Generalitat . Es defineix clarament un servei públic i, tot i que es manté la figura de les entitats col·laboradores, es fa una diferència entre entitats col·laboradores i entitats cooperadores (Administració, organitzacions empresarials i organitzacions sindicals), essent aquestes segones l'estructura bàsica que complementa d'una manera continuada i integral, l'activitat del SOC i situant a les entitats col·laboradores en plànol de complementarietat secundària..

D'altra banda la llei incorpora els pactes territorials per l'ocupació, en qualitat d'instruments de planificació del SOC i les mesures locals en qualitat d'òrgan de participació territorial.

El govern anterior pràcticament no va començar a desenvolupar la llei. Amb el canvi de govern, la nova direcció del SOC ha plantejat als membres del Consell de Direcció un desenvolupament de la llei del SOC molt diferent del que plantejava el govern anterior.

Un nou model de gestió i descentralització de les polítiques actives d'ocupació.

CCOO de Catalunya considerem que cal un nou model de gestió de les polítiques actives a Catalunya que tingui com a criteris d'organització i funcionament els següents objectius estratègics:

1. Descentralització
2. Racionalitat i eficiència
3. Integració de recursos públics i privats
4. Nou model de direcció i participació

1. Descentralització

En compliment dels criteris de l'Estratègia Europea per l'Ocupació, l'actuació del SOC s'ha de basar en

sistemes de planificació territorials concertats, connectats i coordinats amb la planificació nacional. Es tracta de desenvolupar la línia iniciada per l'experiència del pactes territorials on el criteri de planificació són les necessitats de cada territori.

2. Racionalitat i eficiència

- Per tal que l'actuació rendibilitzi al màxim els recursos des del punt de vista dels resultats, el SOC s'ha de dotar d'un sistema d'informació *per a l'acció*, operatiu i transparent. Plantegem aquí una xarxa d'observatoris, amb recursos suficients i pensada per a la planificació en tots els nivells territorials.
- Aquest sistema d'informació ha de permetre un sistema d'avaluació continuada de l'activitat que permeti adequar les actuacions als canvis que es produeixen.
- La descentralització territorial ha de prendre com a referència un mapa territorial que faci possible una distribució de recursos eficient i eficaç.
- El sistema de gestió i planificació territorial, ha de cercar la simplifi-

cació d'estructures, evitant duplicitats i ineficiències

3. Integració de recursos públics i privats.

- Tots els recursos que s'esmercin en polítiques d'ocupació, tant en actuacions territorials com de caràcter nacional, han de formar part de la mateixa planificació, tant si són públics com privats.
- La base de la integració dels recursos ha de ser l'estructura del servei públic, deixant als operadors privats la funció de complementarietat que li atorga la llei del SOC en els dos nivells de centres cooperants i centres col·laboradors.
- Aquesta integració ha d'incloure tota l'activitat del SOC. Per tant ha d'incloure també, altres activitats com el sistema de recol·locació de treballadors d'empreses amb ERO, la xarxa d'oficines de contractació de treballadors a l'estranger, el sistema de determinació de necessitats de treballadors/es d'immigrants i el sistema d'intermediació transfronterera.

- El Model d'actuació ha de ser general i no pot deixar espai a participacions paral·leles al sistema

4. Nou model de Direcció i participació.

- Cal assegurar la participació dels diferents actors amb capacitat d'intervenció en el mercat de treball: administració local, organitzacions empresarials i organitzacions sindicals.
- Que les decisions territorials tinguin un pes determinant en les actuacions que es facin en el propi territori
- Que les organitzacions sindicals i empresarials disposin dels recursos per poder tenir una participació efectiva en la planificació política i tècnica de les actuacions.
- Que s'afavoreixi el consens en la presa de decisions i que en tot cas no es puguin prendre decisions sense l'acord de les organitzacions sindicals i empresarials.

Posició de la CONC respecte la proposta de nou model de gestió de les polítiques actives d'ocupació presentada pel govern al Consell de Direcció del SOC

El director del SOC va presentar al Consell de Direcció del SOC del 5 de Novembre, una proposta de model de gestió descentralitzat (annexat a aquest document) en base a una xarxa de consorcis territorials on estan representats, la pròpia generalitat, les organitzacions empresarials i sindicals representatives del territori i les administracions locals. És defineix també el paper dels dispositius propis del servei públic, com la xarxa d'oficines i els CIFO, així com els serveis centrals i territorials del SOC.

Davant d'aquesta proposta de nou model de gestió del SOC, tenint en compte els objectius estratègics, que a parer del nostre sindicat, han de regir el disseny d'un nou model de gestió del SOC, CCOO de Catalunya plantejem les següents esmenes a la proposta del govern:

1. Estructura Global del Model:

- El Consell de Direcció del SOC i els Serveis Centrals del SOC, dirigeixen el sistema a partir de l'aprovació de:
 - El Pla de Desenvolupament de Polítiques Actives
 - L'aprovació dels consorcis i dels seus contractes-programa
 - Els plans de treball de la xarxa d'oficines i CIFO.
 - Altres activitats específiques del SOC com, el sistema de recol·locació de treballadors/es d'empreses amb ERO, la xarxa d'oficines de contractació de treballadors/es a l'estranger, el sistema de determinació de necessitats de treballadors/es d'immigrants i el sistema d'intermediació transfronterer. O Qualsevol altre d'àmbit nacional que consideri necessària.

- La base de l'actuació és pública a partir de la xarxa d'Oficines i CIFO/CIF, que han de jugar un paper central, un paper vertebrador del sistema, que assegurí la naturalesa de servei públic, universal i amb garanties per a tots els usuaris del sistema ocupacional.
- La xarxa de consorcis implementa els programes ocupacionals que no són funció exclusiva de les Oficines i CIFO, segons les necessitats que el Consorci defineix per al territori i els criteris generals marcats en el PDPA.
- El model de servei es basa en els conceptes personalització, integralitat, especialització i servei. Això significa que l'ús que faci un usuari dels diferents serveis del SOC ha d'estar en funció d'un itinerari ocupacional dissenyat per un tutor/a que assegurí el servei personalitzat. Aquest itinerari es construeix a partir d'una oferta integral de serveis, el disseny de la qual ha de cercar l'especialització segons els mercats de treball locals i la dinàmica sectorial en el territori. L'oferta és un servei permanent en el qual els recursos ocupacionals han d'estar

disponibles de la manera més continuada possible.

2. Les funcions de les oficines.

Per respondre al model global les funcions de les oficines han de ser aquestes:

- Atendre i informar a les persones usuàries, tant demandants d'ocupació com empreses, incloent els temes de prestacions per desocupació.
- Respondre consultes en matèria sociolaboral
- Registrar i classificar els/les demandants, mitjançant la gestió constant del seu currículum (mantenint-lo actualitzat)
- Comprovació de la disponibilitat dels/les demandants i instrucció dels procediments sancionadors
- Tutoria individual en el cas de les persones aturades i seguiment permanent del seu itinerari a través del sistema, a partir del disseny d'un itinerari ocupacional que tindrà en compte tots els serveis disponibles de la xarxa ocupacional. El tutor/a és la referència permanent de l'usuari en el sistema ocupacional.

- Gestionar la intermediació en el mercat de treball mitjançant prospecció, assessorament i recerca de treballadors/es amb els perfils professionals adequats als llocs de treball oferts, mitjançant l'aplicació de tècniques de selecció. Garantint la igualtat d'oportunitats, tot vetllant per la no discriminació en l'accés al lloc de treball ni en les condicions laborals conseqüents.
- Fer el seguiment de les accions dels programes de polítiques actives: escoles taller, tallers d'ocupació, plans d'ocupació, cursos de formació ocupacional. Control de qualitat de la xarxa ocupacional i de la seva actuació en el territori.
- Coordinació i seguiment de la gestió dels centres cooperants i col·laboradors.
- Seguiment, registre i control de la contractació.

Considerem que, en el document que se'ns ha presentat, aquestes funcions no queden prou recollides i que, conseqüentment, no queda fixat el paper central de les oficines com a vertebradores d'un servei públic amb garanties per a tots els usuaris del sistema.

Considerem a més, que les funcions descrites més amunt han de ser exclusives de les oficines del SOC.

En tot cas pensem que només poden ser compartides amb els consorcis, les següents:

- Respondre consultes en matèria sociolaboral.
- Gestionar la intermediació.

En el cas d'aquesta segona, pensem que cal limitar la possibilitat d'assumir funcions d'intermediació a una part dels consorcis: els serveis de borsa de treball de les administracions locals.

3. Serveis Centrals del SOC

- Planificar, avaluar des d'una perspectiva global les Polítiques Actives d'Ocupació de Catalunya.
- Negociar amb els Consorcis els convenis plurianuals i dels contractes programa que hauran de ser aprovats posteriorment pel Consell de Direcció del SOC.
- Participar activament en els Consorcis i coordinar tots els elements que componen el SOC.

4. Els Consorcis.

- Les funcions dels consorcis són: la planificació, la programació, la gestió i l'avaluació dels programes ocupacionals que es realitzen en el territori, en el marc del contracte programa aprovat per la Direcció del SOC.
- La representativitat es reparteix en un 50% per al total d'administracions públiques i un 50% per a les organitzacions sindicals i empresarials representatives del territori. La presa de decisions ha de ser per majoria qualificada d'un 60%, a més, en aquest 60% hi han d'estar representats els diferents grups de representativitat
- Considerem que el model de consorcis com a forma de descentralització de les polítiques d'ocupació, té sentit si és un model generalitzat, ans al contrari, correm el perill de generar desigualtats territorials i alhora de crear situacions que facin molt difícil una planificació, una gestió, una implementació i una avaluació coherents de cara a la política d'ocupació general. En aquest sentit pensem que el document cau

en ambigüitats i contradiccions al deixar diverses possibilitats de planificació i gestió obertes. Aquests espais d'incertesa no contribueixen a posar la política catalana d'ocupació en la línia marcada per l'estratègia europea per l'ocupació, en el sentit de desenvolupar unes polítiques basades en la concertació territorial, al contrari, més aviat són un reconeixement d'espai a aquells que no tenen voluntat de concertar i que, per tant, limiten per passiva la capacitat d'una política d'ocupació basada en aquests principis. És per això que pensem que en l'àmbit territorial d'un consorci no pot haver-hi cap convocatòria oberta de cap programa ocupacional. Només té sentit la convocatòria oberta en aquells territoris on no hi hagi consorci.

- A l'hora de prestar els serveis ocupacionals, els consorcis han de prioritzar els convenis i/o contractes amb les entitats cooperadores del seu àmbit territorial, en compliment de la lletra i l'esperit de la llei del SOC.
- Caldria aclarir quines seran les formes d'aportacions directes dels consorciats, doncs les possibilitats, si

més no de les organitzacions sindicals, són molt limitades.

- La Generalitat de Catalunya ha de garantir els recursos suficients per a la participació activa dels Agents Econòmics i Socials en les tasques de planificació, programació seguiment i avaluació dels consorcis.
- En el territori ha d'haver-hi un sol àmbit de concertació de les polítiques d'ocupació, amb efectes directes sobre les accions a desenvolupar. Amb aquest objectiu:
 - a. Els Pactes Territorials s'integraran dins dels Consorcis. En el període de transició al nou model tindran un paper d'òrgan consultiu que participarà en les funcions de diagnosi, planificació i avaluació.
 - b. Les Meses Locals d'Ocupació vetllaran per l'adequació de l'oferta de les accions ocupacionals a la demanda del territori, en aquells territoris on

no s'hagi constituït cap consorci.

- És imprescindible que el Consell de Direcció, que és qui finalment ha d'aprovar la creació d'un consorci vinculat al SOC, estableixi uns criteris per valorar la idoneïtat de l'àmbit territorial. Aquests criteris han de fixar un mínim i un màxim de població potencialment activa i uns referents institucionals-administratius, que cerquin l'eficàcia i l'eficiència de la gestió consorciada dels recursos en un territori. Per a nosaltres un bon referent serien les vegueries a les províncies de Tarragona, Lleida i Girona. Per a Barcelona, un bon referent serien les comarques. En aquest sentit pensem que a la Província de Barcelona els consorcis haurien de tenir una extensió territorial no inferior a la comarca, excepte en el cas del Barcelonès, on, per volum, l'Hospitalet i Barcelona podrien tenir un consorci local.

Implicacions del model en l'activitat del sindicat

Si la proposta del govern tira endavant en el fonamental, és a dir, en el sistema de consorcis, ens trobarem en un nou escenari que afectarà directament, d'una banda a la nostra acció sindical territorial en polítiques d'ocupació, i d'una altra a la nostra gestió de recursos d'aquestes polítiques, tant a nivell sindical directe com de la Fundació Paco Puerto. Caldrà analitzar quins efectes pot tenir i com ens haurem d'adaptar a fi i efecte que la intervenció de CCOO al territori sigui cada cop més amb criteris sindicals i per tant menys condicionada a la gestió de recursos.

En el moment del procés en què estem, on encara s'està discutint la proposta del govern, i no sabem quin serà la concreció final, és difícil fer propostes concretes. Malgrat això considerem imprescindible que durant l'any 2005 encetem el debat al voltant de les següents qüestions:

1. Participació Institucional.

- Com volem intervenir en la Direcció dels Consorcis.
- Quins recursos necessitem per fer-ho.
- Quins han de ser els objectius i les prioritats.
- Quins formes d'organització i coordinació necessitem

2. Gestió de recursos ocupacionals.

- Quins recursos de polítiques actives d'ocupació volem gestionar en els consorcis.
- Com organitzem aquesta gestió.
- Com els volem executar.
- Quin paper ha de jugar la Fundació Paco Puerto.
- Quines canvis organitzatius caldran a nivell sindical i de la Fundació.

Barcelona, desembre de 2004